

Van Vader Cats (1577—1660).

Als onze voorouders ziek waren, nog niet zóó erg, dat ze den „Meester” of den „chirurgijn” moesten halen, maar toch onlekker, dan hadden ze allerlei boeken, waarin ze opzochten, wat ze nu eens voor dit of dat kwaaltje konden doen. In hun Enkhuizer Almanak stonden heel wat raadgevingen; dan had een Meester van Beverwijck voor de zeventiende-eeuwers heel wat geschreven, dat voor hun kwalen dienstig was.

Hun kwalen — die in negen van de tien gevallen van teveel eten kwamen! Kijk ze maar eens aan, op de prachtportretten in de musea, met hun blozende vollemaansgezichten en hun buiken als trommels!

Ook werkten onze voorouders veel met Kruidboeken; dit kruid was goed voor dit en dat voor *dat*, En als ze niet eens ziek wilden worden, doch gezond wilden *blijven*, dan lazen ze hun Cats. Dat zijn de gedichten van Jacob Cats, bijgenaamd Vader Cats.

Zóóveel gedichten, dat ze, in één boek uitgegeven een deel vormden, lijkend als de Statenbijbel.

In het oprechte en echte zeventiende-eeuwsche Hollandsche gezin was het boek van Vader Cats te vinden naast Het Boek der Boeken — onzen Bijbel. Wij twintigste-eeuwers schrikken zoo nu en dan weleens van Vader Cats. Denk eens aan: hij was zoo bang voor water! En hij raadde den menschen:

Wast uw handen, wast uw tanden
Dickwels, want het is u goed.
Maer wast selden uwen voet,
Doch wat immer is geschiet
En wast uw hoofd sijn leven niet.”

Hoe vin je zóó iets? „Wast uw hoofd sijn leven niet!” Frisch bepaald! Wat zou hij wel zeggen van zijn achter-achter-kleinkinderen die met kortgeknipte bolletjes zwemmen en duiken dat 't zoo 'n aard heeft en het haar laten drogen in de zon, dat 't stroogeel verschiet en weer in 't water springen!

Ja, dat heele zwemmen vindt hij uit den Booze, want hij raad sterk aan:

In het jaer eens bloed gelaten,
in de maent eens in 't bad.”

Bloed gelaten, je weet wel, dat is aderlaten. Onze voorouders meenden vele kwalen te genezen en vooral ook bij tijdelijke ongesteldheden te doen verdrijven, als je eens wat bloed af liet tappen. En Cats raadt dat dus als vast gebruik eens per jaar aan.

Deze en meer raadgevingen uit Cats lijken ons verschrikkelijk, maar ook wel spreekt toch echt het gezonde verstand uit zijn verzen en hier volgen vier regels, die we gebruiken kunnen als werden ze gisteren geschreven:

Al watter uyt den regel gaat
Dat is voor alle menschen quaet.
En daerom dient, na rechten aert
De gulde middelmaet bewaert.

NANNIE VAN WEHL.